

edicija
**savremeni
roman**

KNJIGA № 2

Urednica:
Nataša Atanacković

www.dokaz.rs

Za izdavača

Nataša Atanacković
Nebojša Zorić

Lektura i korektura

Dokaz izdavaštvo

Dizajn korica i prelom

Blend Graphics

Štampa

DMD Štamparija

Beograd, 2023. | Tiraž 1500 | Prvo izdanje

Sva prava zadržana.

Nijedan deo ove knjige ne može se koristiti
niti reprodukovati u bilo kom obliku bez
pismene saglasnosti izdavača.

Copyright © 2023 Stevan Vraneš

Copyright © ovog izdanja 2023, Dokaz izdavaštvo

ISBN: 978-86-81518-12-0

**stevan
vraneš**

**devojačka
soba**

Dokaz izdavaštvo | Beograd, 2023.

1.

U Beograd sam mogao da se vratim tek kada je ona umrla. Nakon što smo decenijama igrali igru – ona se plaši aviona, a ja hapšenja, nakon lepih četrdeset i šest, plus pustih dvadeset i devet, moja majka je umrla. Ostalo je zauvek u tišini, da li ona nije želela ili nije mogla da leti. Ostalo je zauvek u nemim pauzama naših retkih i mučnih telefonskih razgovora, da li ja ne mogu da dođem zbog policije ili zbog nje.

Umrla je u snu. U svom krevetu. To je za nju bilo najvažnije. Nakon što je pre tri decenije sahranila muža, a u nekom smislu i sina, za nju je jedino bilo važno da umre mirno i u svom domu.

Moj otac je poginuo prvog dana kada je stigao na ratište u Hrvatskoj. Tamo je otišao zato što ja nisam hteo. Ja sam otišao u Toronto. U Budimpeštu, pa Amsterdam, pa u Toronto. Njega je bilo sramota mog dezerterstva, pa je otišao kao dobrovoljac. Odmah je platio naš porodični dug. Nikada nismo saznali šta se zapravo dogodilo. Stigao je nazad u sanduku. Dodatne informacije su pod takvim okolnostima nepotrebne, mada ih svi uvek žele. Moja majka ih nije želela. Za nju je bilo jasno i šta se desilo i ko je kriv.

Zamolio sam Gordanu da uzme ključ od tetka Marte.

– Leon je ipak otišao u Sen Deni. Jutros je izbacio fotku. Osim ako nije stara fotka. Ali nisam je primetila ranije – bez previše uzbuđenja saopštila mi je na dolascima u Surčinu.

– Nisam video. Nisam hteo da platim internet u avionu.
– Stipso matora. Ona je zakačila staru fotku iz Grčke, gde ima dva-
deset kilograma manje. Standardna fora. Bela haljina. Bele stepenice.
Zamišljen pogled i blagi osmeh.

– Da, očekivano.

– 'De si, bre, ludaku?

– 'De si, bre, Gordana. Šta ima?

Zagrlili smo se onako kako smo se grlili poslednjih dvadeset i kusur godina, od kada je Gordana s vremena na vreme dolazila u Njujork, pa onda ponekad i u Toronto. Srdačno, uz stisak koji govori da nam je drago, ali i dovoljnih dvadesetak centimetara između naših stomaka i među-
nožja, kako zagrljaj ne bi bio, osim srdačnog, i intiman. Moj stomak je poslednjih godina činio održavanje te prijateljske distance malo težim. Tu, na dolascima u Surčinu, jedva smo stali u isti kvadratni metar.

– Pitala je da li ćeš doći kod nje?

– Ko, Mariza? – osmehnuo sam se.

– Ne, tetka Marta.

– Znam. Ne znam. Doći ću. Nekad.

– Zabole me, samo ti kažem. Mislim, ništa posebno. Očekivano.

– Očekivano.

– Mariza nije pitala za tebe. Leon ju je mnogo mučio prethodnih meseci. Taj njegov nemirni prolećni duh koji ga uhvati čim zima prođe, na njoj ostavlja iz godine u godinu sve dublje ožiljke.

– Nije lako – rekao sam ponovo uz osmeh. Onda smo oboje prasnuli u smeh.

– 'De si, bre, budalo! Koliko je to prošlo?

– *Too much.*¹

Pošto je živela od tatine penzije i imala mnogo slobodnog vremena, moja majka je uspela da višegodišnjom borbom, pozivanjem na herojsku pogibiju mog oca i podmićivanjem, prevede stan u Tadeuša Koščuška u svoje vlasništvo. Na taj način ne samo da je uspela

¹ Engl.: Previše.

da umre u svom krevetu, već i u tome da joj poslednji pogled bude na Kalemegdan. Retka privilegija.

Otključao sam vrata. Lako. Nisam mislio da će biti tako lako. Stari ljudi ne menjaju i ne održavaju brave. U Srbiji stari ljudi ne izlaze mnogo napolje. Sramota ih je. U Kanadi da. Čak i kada je hladno i kada je sneg. Okrenuo sam ključ dva puta lagano i onda još malo. Kao da sam prethodne večeri poslednji put bio kod kuće i kao da sam ta ista vrata otvarao i prethodnih trideset plus godina. Lako, rutinski. Klik, jednom, dva puta udesno i onda još malo. Telo pamti duže nego što mi to želimo.

Vrata su se otvorila. Jedva čujna, diskretna škripa. Kao da cvile.

– Goco, halo... Sve je OK. Radi ključ.

– Znači, ušao si? – urlala je u spikerfon.

– Da, da, sve je OK. Taj *wi-fi* će mi trebati, pa ti to...

Mislio sam da ispričam Gordani još nešto veoma važno tog trenutka. Ali, ona ne priča telefonom dok vozi. Prekinula je vezu. I ja nisam imao izbora osim da uđem.

Stan je bio na petom spratu. Lift je uvek radio perfektno. Mada mi je u jednom razgovoru devedesetih majka pomenula da ne može baš mnogo da izlazi, jer nikako da poprave lift. A noge su joj već bile slabe. Posle 2000. nije se više žalila na lift. Ali žalila se i dalje na noge. Još kasnije, nakon 2010, više nije pominjala ni bolove u nogama. Valjda više nije ni pokušavala da izađe.

Iz lifta se izlazilo direktno na dvoja vrata. Glavni ulaz u stan i ulaz u devojačku sobu. Poslednje dve godine života u Beogradu, moj ulaz. I moj izlaz.

Svaki stan ima svoj specifičan miris. Njega oforme kroz vreme materijali od kojih je napravljen nameštaj, miris ukućana i raznovrsne lične i kućne hemije koju koriste. I naravno, mirisi kuhinje. Baš kao što ljudi mogu da mirišu ili smrde, da ih drugi osete manje ili više prijatno, mogu i stanovi. Oni pokupe sve od onih koji u njima žive. I ne samo od njih pojedinačno, nego i od njihovih odnosa. Tako je moja kuća u Torontu praktično uvek bila bez mirisa. Tu i tamo osetio bi se poneki dašak parfema. Nekad muškog, a ponekad ženskog. Gotovo

nikad spoj dva. I ponekad bi zamirisalo neko sredstvo za čišćenje. Posle dvehiljadite počeli su da prave ta sredstva za čišćenje, kao i omekšivače za veš, tako da predstavljaju luksuz sa sirotinju. Dah Pariza, dodir kašmira, svežina planinskih vrhova, trebalo je da učine da sirotinja pomisli da im je život daleko ispunjeniji i kvalitetniji ako kupe jedan takav proizvod.

Oduvek sam odlično pamtio mirise. Mirisi su mi obeležavali ljude, prostore, uspomene, traume, bolesti, radosti, seks, rastanke, pesme. Nisam pamtio lica, čak ni kada nekoga upoznam dva ili više puta. Desilo mi se jednom da ne prepoznam devojkicu iz Bosne sa kojom sam par godina pre tog susreta imao sasvim solidnu jebačinu u njenom stanu u Etobiku. Ali se sećam mirisa turske kafe koju je skuvala ujutru. Ne znam kako ju je tih godina nabavljala. Možda je svaka nova izbeglica donosila po kilo, dva? Pamtio sam i miris parfema koji je nosila doktorka kod koje smo vodili Laru kad je imala epileptične napade kao devojčica. Bio je pomešan sa onim standardnim mirisom bolnice. Miris cigareta vek koje smo Gordana i ja pušili na krovu njenog solitera u leto između osmog razreda i prvog gimnazije. A zatim i opori, ali uzbuđujući miris pal mala koji smo uspeli da izvučemo iz pakle njenog oca dan kasnije. Bili smo jako ponosni, jer smo mislili da nije primetio. Komandant granične milicije. Nijedne cigarete više ne mirišu tako. Već decenijama. Miris pene za brijanje žilet, od koga mi se povraćalo svih dvadeset godina tokom kojih sam morao svako jutro da se brijem pre posla. I danas bih mogao da povratim kada ga osetim. Miris čaja, koji me je prvo umirivao, a zatim iritirao. Miris snega, koji nikada neću zaboraviti. Čak i da umirem u pustinji, sećao bih se mirisa snega u Torontu. I onog mirisa zime pre nego što će sneg pasti. Moja bivša supruga je to volela.

Mirisa našeg stana na Kalemegdanu se nisam sećao. Mislio sam da ga se sećam sve dok nisam došao pred vrata, a onda shvatio da je to neko zbrkano lažno sećanje na ono što obično zamišljaju svi koji dugo nisu bili u svojoj kući. Sveže opranu posteljinu, mamin najbolji kolač i vruć hleb, muškatile na prozoru. To ljudi umisle da se sećaju. Čak i

oni čija majka nije umela ni jaje da isprži, a od cveća su imali plastični karanfil u kristalnoj vazi.

Ipak, iznenadio me je vonj starosti kada sam otvorio vrata. Pomešani naftalin, kesten, urin, prašina, zaprška, vosak i tamjan. Poslednji put sam ga osetio kada smo jednog kolegu pratili u penziju, a on obukao svoje najbolje odelo koje decenijama nije nosio. Umro je nepun mesec nakon toga. Iako je logično i očekivano da te zapahne starost iz stana u kome je živela i umrla starica, tek taj miris kao da mi je zaista doneo vest da je moja majka umrla. Pluća su mi se skupila i krenula nagore. Odjednom nisu imala dovoljno vazduha i želela su napolje iz grudnog koša, da bolje i lakše udahnu. Zatrebla se prvo leva, pa onda i desna ruka. Polunemi, neartikulisani krik istrkao se iz glasnica koje su se opirale i pokušavale da ostanu neme. Suze su nekontrolisano krenule niz lice. Moja majka je umrla. Moja majka je umrla.

2.

- Hoćeš da dođem? Da ti donesem taj internet?
 - Ne, nema potrebe. Glupo je sada da izlaziš.
 - Nije mi teško. Nisam noćas ništa pila.
 - Zaista mi ne treba.
 - Šta ćeš da radiš bez interneta? Ne razumem? Jesi se javio tvojima?
 - Jesam – slagao sam.
 - Hoćeš da ja pošaljem Kejti poruku na Fejsbuku? Valjda me nije blokirala?
 - Nema potrebe.
- Naravno da je Kejti blokirala Gordanu čim smo se razveli. Mrzela ju je, koliko god jedna Kanađanka uopšte može da mrzi. Ne verujem da ju je mrzela kao ženu ili da je smatrala da između mene i Gordane ima nešto. Mrzela ju je zato što ume sa mnom da razgovara. Što mi je ponekad nešto smešno kad se dopisujemo. Nakon što smo se razveli, Kejti je mogla konačno da prestane da bude pristojna Kanađanka i da blokira sve koji su u njen život došli preko mene. Osim naše dve ćerke. Sa njima je odlučila da ostane u dobrim odnosima. Što je odlično, pošto ja nisam.
 - Blokirala me, a? Sad ću da proverim.
 - Mislím da mi se konačno malo prispavalo.
 - Kurva. Blokirala me. A šta si uopšte radio?

– Sad je skoro ponoć. Što si ti budna?

– A što da ne budem budna? Šta imam od spavanja? Lepotu sigurno više ne.

Istina je da je Gordana mnogo izgubila od svoje mladalačke lepote. Možda zbog toga što se posle četrdesete, a posebno posle pedesete, lepota žena više ne ogleda u njihovim nežnim i pravilnim crtama lica, svežim punim usnama, dugim trepavicama, oblinama tela ili zanosnoj dugoj kosi. Njihova lepota zapravo postaje refleksija vremena, pažnje i novca koji u svoj izgled mogu da investiraju. A Gordanu je klasično bolelo kurac. Ona je imala period života kada je bila lepa. Kako joj taj život lepe žene, nasuprot očekivanjima, nije doneo ništa posebno dobro, ona je odlučila da je to više ne zanima. Lepe žene, koje poružne u starosti, mnogo pate ako je period njihovog života kada su bile lepe bio srećan. U tom slučaju njihova prolazna lepota ne označava samo odlazak mladosti, već i kraj srećnog života. I onda pokušavaju sreću da pronađu u unutrašnjoj lepoti. Gordana se nije posvetila unutrašnjoj lepoti. To je za nju bio koncept dostojan isključivo neke žene fudbalera ili pretenciozne sekretarice. Posvetila se učenju i alkoholu. Valjda je tako imala osećaj da se podmlađuje, a da se ne roka botoksima i ne oblači kao ocvala fuksa. Upisala je istoriju na Filozofskom fakultetu i cirkala spremajući ispite po celu noć. Morao sam da joj odam priznanje za taj koncept. Ljudi se u današnje vreme sveopšteg žala za mladošću u svoje najbolje godine vraćaju uglavnom hirurgijom, injekcijama, teretanom i filterima na fotografijama. Vratiti se na fakultet, pa čak i uz povremeno opijanje, smatrao sam za izuzetan tvist i osvežavajući pristup rejuvenaciji, koji bi više sredovečnih ljudi moglo da sledi.

Nisam više smeo da popijem nijedan ksanaks. Mislio sam da će mi jedan, pa još jedan dodatni, na moju regularnu dnevnu dozu omogućiti da prevarim džetleg i da zaspim u neko normalno vreme. Naravno, nije bilo nikakve šanse. To je radilo posao na poslovnim putovanjima, u hotelima čije su bezlične, ali udobne sobe predstavljale idealan mračni sanduk za potiskivanje i zaključavanje emocija. Vreme od čekina do čekauta bilo je zarobljeno i blokirano. U tom vremenu ništa loše nije moglo da se desi, jer ja nisam bio u svom regularnom životu, već u

hotelskoj sobi. Jedna tabletica više, nekad i samo pola, bila bi u tim situacijama sasvim dovoljna da odloži sva razmišljanja, dileme i unutrašnje sukobe. Međutim, stan u Tadeuša Košćuška nije bio ni udoban, ni zamračen, ni bezličan. Bio je sve suprotno.

Moja majka nije imala zavese. Uvek je želela da u svakom trenutku vidi zelenilo Kalemegdana. Zora je počela da sviće i znao sam da imam još nekih pola sata šanse da zaspim. Ukoliko ne uspem, čeka me ceo naredni dan. Zatvorio sam oči čvrsto. Kao da je to ikada pomoglo. Pa onda opustio kapke. Ja nisam nikada bio od onih što imaju mnogo problema sa spavanjem. Par teških životnih faza bilo je obeleženo kratkotrajnim insomnijama koje nisu bile ni vredne pomena kada vas psihijatar rutinski pita na početku sesije: jeste li imali problema sa spavanjem? To je valjda neki psihijatrijski ekvivalent pitanju „da li imate temperaturu” ili „da li otežano dišete” kod običnog doktora. Moje insomnije nisu bile za prepričavanje. Sve drugo bilo je uglavnom daleko atraktivnije. Ali svako ko je ikada imao i najmanjih problema da zaspi, a onda potražio lek na internetu, zna da stvaranje pritiska da se što pre zaspi sasvim sigurno neće pomoći.

Bio sam već skoro osam sati u stanu. Nisam dotakao ništa osim kauča u dnevnoj sobi i čaše u koju sam sipao vodu. Koliko je ovo bila glupa ideja. Zar nije pametnije prvo otići u hotel? Ali zar se u Beogradu spava u hotelu?

3.

Taman kada mi se učinilo da bi umor mogao da me savlada i da polusedeći samo oborim bradu i zahrčem, kroz glavu mi je prošlo šta sve u ovom stanu mogu da vidim, pronađem, pročitam, setim se. Adrenalin je krenuo da curi, srce da pumpa, a oči su se otvorile kao da mi je neko zabio kolac u grudni koš. Sve ovo što sam sebi priredio dolaskom u Beograd i dolaskom u stan mojih pokojnih roditelja je jedan lov na vampire. Glogov kolac. Kurac.

Počeo sam da hodam po stanu kao životinja u obližnjem zoološkom vrtu ironično posprdnog naziva *Vrt dobre nade*. Nisam imao pojma ni šta tražim, ni gde da gledam, ali više nisam mogao da sedim. Prošao sam kroz kuhinju i ušao u deo stana u kome sam živeo kao tinejdžer i mladić. Devojačka soba jednog momka. Mislim da sam u svom standardnom fazonu, fantaziranja da događaji u životu mogu biti romantični i patetični kao i u filmovima, zamišljao da će moja soba biti ne-taknuta. Onakva kakvu sam je ostavio četvrtog juna hiljadu devedeset i prve kada sam pobegao preko granice. Mislio sam da će moja majka, kao svaka majka iz filmova, kada joj dete nestane, bude kidnapovano ili ubijeno, ostaviti moju sobu kao neku vrstu uspomene. Mauzoleja. Malog oltara u kome će se moliti da se ceo život poništi i krene iz početka i da ona ponovo ima svoje malo dete, koje može da zagrlji i zaštititi i koje nigde ne može da ode iz njenog naručja. Ili se

nadati da će se jednog dana otvoriti vrata stana i da ću na vratima biti ja. Ili bar kao mesto zločina. Sobu u koju detektivi mogu da se vrate posle dvadeset godina, kada ponovo otvore slučaj i kada požele da još jednom prođu kroz sve dokaze. Da možda u toj sobi pronađu motiv za odlazak od kuće. Poruku kidnapera. Bilo šta. Ali bilo je izvesno da ona nije razmišljala na taj način.

Moja majka je bila pragmatična žena. Pored toga što je bila patriota. Soba u koju sam ušao nije imala ništa zajedničko sa mojom starom sobom. U njoj je bio samo kauč na razvlačenje, manja komoda i stolica. Preko stolice je bio prebačen ženski džemper, a pored kreveta su se nalazile ženske papuče. Više kao neke klompe. U malom kupatilu na polici ispod ogledala bio je ženski dezodorans i ofucana četkica za zube. Po tome sam zaključio da je u poslednjoj fazi u ovoj sobi verovatno živela neka negovateljica. Medicinska sestra na dopuni kućnog budžeta. Nikada nisam pomislio da je sa mojom majkom, nakon očeve smrti, bilo ko delio stan. Možda ova žena u klompama i sintetičkom džemperiću nije bila jedina? Nisam je nikada pitao sa kim živi. Možda je kroz ovu sobu prošlo desetine podstanara. Verovatnije podstanarki. Finih studentkinja Filološkog fakulteta iz provincije, u teksas jaknicama i mini-suknjicama. Možda su one tu proživele svoje prve velike ljubavi i prve patnje? Suočavanja sa životom i gradom. Dileme i nesаницe. Cigarete i jeftino vino. Što da ne. Ipak mi se dopala ta ideja. Da je u mojoj devojačkoj sobi bilo nekog života. Da su se, kada uveče dođu sa predavanja, one skidale u svoje pamučne bele gaćice i da su se dodirivale, isprva nežno, a zatim sve brže misleći na tate svojih malobrojnih beogradskih drugarica sa fakulteta. Na prave gradske šmekere. Ili doktore iz studentske poliklinike. Mlađe, starije. Svejedno. Do trećeg semestra bi već nosile zavodljivije sintetičke gaćice crne ili ljubičaste boje i dovodile s vremena na vreme nekog da ih pojebe dok moja sirota majka spava snom poštene žene dve sobe dalje. Da su u kupatilu plakale i jecale, jer nisu uspele da polože godinu, a majka i otac više ne žele da im plaćaju stan u metropoli i traže im da se vrate u svoje varošice. Da su bile srećne kad dobiju menstruaciju, jer ne znaju ni same više s kim su se sve tog ispitnog roka jebale. Uzbudila me je

ideja da je kroz moju devojačku sobu ipak prošlo dosta devojaka. Da izmenjena sudbina ove sobice možda i nije bila toliko loša. Možda je moja soba prošla bolje od mene? Nadam se da je, pre nego što je u nju došla znojawa, raščupana, umorna i kiselo-gorka negovateljica, u toj sobi ipak bilo slasti, radosti, mekih dodira i života.

Vratio sam se nazad u dnevnu sobu i trpezariju. Tu nije bilo mnogo promena. Osim kauča na kome sam pokušavao da zaspim i koji je bio relativno nov. Da li je ona ikada spavala na njemu? Ili je ležala u svojoj sobi? Spavaća soba ima pogled na Kalemegdan. Dnevna samo delimični. Bočni. Ako stojiš blizu prozora. Nikada tokom naših retkih i šturih razgovora nismo pričali o tome gde sedi i šta radi. Nismo vodili te obične svakodnevnne razgovore. Njihova nit za nas je bila odavno prekinuta. Ona je mene obavestavala šta se dešava sa ljudima iz naših prošlih života. Uglavnom beznačajnim likovima koje ni sama nije videla ni čula godinama. Ja sam nju obavestavao o svojim postignućima i njenim unukama. Kako rastu, kreću u školu, bave se sportom, crtaju, počinju da izlaze. Tako su naši razgovori imali privid važnih razgovora. Pominjale su se ključne teme: život, smrt, bolesti, odrastanje, radosti... A da zapravo sve vreme uspešno izbegavamo da o svemu tome i razgovaramo.

Ostali nameštaj u dnevnoj sobi bio je onakav kakvog ga se i sećam. Ne treba osuđivati moju majku što nikada nije malo obnovila svoj životni prostor. Ipak je ona živela na budžetu. A i nije imala baš za koga da obnavlja. Verujem i da je volela stare komade koji su u stan ušli zajedno sa njom i tatom. Taj period njenog života sigurno je pamtila kao najsrećniji, i svaki detalj, bila to stara fotelja ili činjice za sladoled u staklenoj vitrini, bili su preko potrebna uspomena. U krajnjoj liniji, predmeti, kao i ljudi, traju naspram kvaliteta proizvodnje, ali još više je njihov rok trajanja uslovljen time koliko su korišćeni. Mamin nameštaj nije koristio gotovo niko.

Uzeo sam poluautomatizovanim pokretom svoj mobilni telefon, otključao ga prelaskom prstom preko ekrana po paternu u obliku slova S i otvorio *Toronto Star* aplikaciju. To je bila moja nervozna, nevoljna radnja kad god nisam znao šta ću sa rukama i samim sobom. Do neke

2004. to su bile cigarete, ali kada su one postale prokletu skupe, telefon ih je uspešno zamenio. Za boks cigareta mogao sam da kupim novi smart telefon. Bilo je jasno da nešto ozbiljno nije u redu u Kanadi i da je treba što pre napustiti.

Vesti su bile od pre ulaska u avion, pre više od dvadeset četiri sata. Povukao sam palcem nadole niz ekran kako bi se početna stranica ri-frešovala, ali ništa se nije dešavalo. Povukao sam još jednom. Pa još jednom. Pa onda još jednom. Tek tada mi je postalo jasno ono što mi je zapravo sve vreme jasno – da nemam internet. Ali prsti rade nezavisno od mozga. Iz inata nisam želeo da uključim kanadski roming. Mrzim da dam novac kada ne moram, a posebno kanadskim kompanijama i državi. A moja majka nije imala internet u stanu. Zašto nisam dozvolio Gordani da donese taj *wi-fi* koji je kupila? Zašto sada ne mogu da otvorim aplikaciju? Šta ako mi je stigao neki mejl? Neka važna poruka?

Otvorio sam mrežna podešavanja da vidim da li možda ipak postoji neki *wi-fi*. Potpuno je isti osećaj kada ste već prilično pijani, pa shvatite da je flaša alkohola prazna, ali peti put pokušavate iz nje da iscedite kapi koje ne postoje, kao i sumanuta radnja traženja internet signala kada vam je jasno da ga tu gde se nalazite nema. Međutim, na listi se pojavilo nekoliko mreža. Sve su bile komšijske i zaštićene lozinkom, ali jedna, sa najslabijim, jedva vidljivim signalom – otvorena. *Kalemegdan Free*. Međutim, signal je bio zaista veoma slab i nestajao je i pojavljivao se iz sekunda u sekund. Kao opijen, hipnotisano sam krenuo kroz stan ka kalemegdanskoj strani, kako bih pokušao da uhvatim jači signal. Došao sam do vrata sobe mojih roditelja i bez razmišljanja ušao unutra. Sve vreme fokusiran na lov na signal. Došao sam do prozora, otvorio ga i ispružio ruku napolje. Telefon je konačno uhvatio dve crtice i nakačio se na slobodni Kalemegdan.

Ja sam počeo mahnjito da otvaram svoje standardne aplikacije. Mejl – samo postbording anketa aerodroma u Torontu. Veoma im je važno moje mišljenje. Duvajte ga. Ne dam vam mišljenje. Instagram – ništa. Nijedan lajk. Nijedna poruka. Fejsbuk – ništa. Poslednja je Gordanina poruka, od pre poletanja. Čerke nije zanimalo da li sam stigao. Kejti je i mene blokirala. Ako ne u aplikaciji, a ono svakako u mislima. Na

poslu nisam bio već četiti meseca. Prestali su da mi stižu čak i oni idiotski mejlovi: šta ima novo u firmi tog dana, ko je radnik meseca i šta može da se naruči u kantini sledeće nedelje. Skinuli su me i sa te liste. Otvorio sam opet podešavanja. Mora biti da se izgubio signal. Možda nema više slobodnog Kalemegdana. Zato nemam nijednu poruku. Međutim, dve crtice su bile tu. Ostalo mi je još samo jedno. Da probam *Toronto Star*. Palac nadole. Sekund. Bela pozadina. Tekst izlazi prvo. A zatim i nasmejani, umereno uzbuđeni i optimistični Džastin Trudo. Nije bio na početnoj stranici kada sam poletao. Znači, internet radi. Jebeni internet radi. A i Džastin ne prestaje da radi. Internet radi. Samo se meni putem interneta niko nije obratio. Niko nije poželeo u prethodna dvadeset četiri sata da ostvari bilo kakvu, pa makar i najbanalniju komunikaciju sa mnom.

Otvaram Instagram. Listam fotografije. Zaustavljam se na Marizinoj fotografiji u belom, iz Grčke. Lepa je. Bila je lepa. Goca je u pravu. Slika je stara bar deset godina. Sada je značajno deblja, čak i u licu. Fotografija ispod – Lara. Fotografija se zapravo pomera, dakle video je, ali signal je slab i secka. Ona nešto đuska. Ne mogu to da gledam. Svi njeni postovi su idiotski. Neću joj lajkovati. Jeste mi ćerka, ali nema lajka za nju. Nastavljam da pipkam random aplikacije i otvaram nove ekrane, bez ikakvog smisla i cilja. Jedini cilj je zapravo da ne ostavim taj telefon. Jer kada ostavim telefon, moraću da pogledam oko sebe.

Krevet je bio prekriven ćebetom. Starim. Odrpanim. Kariranim. Onim što više ne može da izgleda čisto ni kada je tek oprano. Neko se ipak potrudio da ga zategne. Na stočiću pored kreveta bile su naočare za čitanje i neki roman Siniše Kovačevića. Mala ikona Svete Petke odmah pored. Pomalo izgužvana po krajevima. Flašica sa vodom. Pretstavljam svetom vodicom. Moja majka nije bila osobito religiozna žena, ali ju je moja tetka snabdevala ikonama i molitvama. Pored vode, u staklu bez rama, nalazila se i moja i tatina fotografija iz Jelse na Hvaru. Mislim da je godina 1975.

I opet je krenulo da udara ispod rebara, da šišti vazduh kroz pluća i sline da cure nekontrolisano, kao da je neko odvrnuo slavinu. Pokušavao sam da zaustavim sve to dubljim disanjem i da drhtavam rukama

uhvatim ivicu kreveta, kako bih povratio stabilnost tela koje je delovalo kao da će se raspasti svakog trenutka. Onda sam shvatio da što više pokušavam da umirim svoje telo, ono se sve više otima. Ukoliko na sekund uspem da se umirim, naredne dve sekunde biće još gore. Pao sam na krevet, uvio se u prljavo, karirano ćebe i nakon desetak minuta drhtavice, slinav i znojav, konačno zaspao.

4.

Već negde oko četrdesete godine, telo je počelo da mi otkazuje poslušnost. Ono što sam želeo da uradim rukama ili nogama, nisam uvek uspevaao, a pokreti koje nisam želeo da napravim, često su se dešavali i mimo moje volje. Sitni trzaji, drhtanje ruku, ukočenost ramena, nemogućnost da se sagnem koliko želim i koliko je potrebno. Nakon što sam upotrebio sve što su mi prethodnih godina otimali od plate za zdravstveno osiguranje, i prošao apsolutno sve specijaliste za koje sam mogao da dobijem uput od svog *family*¹ doktora, morao sam da se pomirim sa činjenicom da više nisam mlad, da sam umoran i potrošen i da moj nervni sistem zapravo vozi moje telo. A moji nervi su bili u još lošijem stanju od mog tela.

Probudio me je telefon koji je besomučno vibrirao. Ko zna koliko dugo. Možda lekovi koje sam popio nisu mogli da me obore, ali kada me je oborila soba moje pokojne majke, lekovi su dočekali svojih pet minuta. Ili pet sati. Ili pet dana. Pokušao sam da napipam rukom telefon negde ispod sebe, ali baš kada sam ga dohvatio, baterija je pukla i on se ugasio.

Jebem ti mater, da ti jebem mater. Konačno je neko želeo razgovara sa mnom. Sada ne znam ko. Niti gde mi je punjač.

¹ Engl.: porodični

Zvonjava telefona iz dnevne sobe trгла me i iznenadila kao da je kroz sobu proletela raketa. Trebalo mi je nekoliko sekundi da shvatim o čemu se radi. Čak sam pogledao svoj mobilni telefon da proverim da nije oživeo, pa ispušta neke čudne cvileće zvuke. Ali ne – bio je to autentični, stari, piskutavi zvuk fiksnog telefona kakav nisam čuo već godinama. Pokušao sam da poskočim iz kreveta, ali telo nije slušalo. Pojedini delovi kao da su ostali zalepljeni za krevet. Bolelo je. Sve je bolelo.

– Halo – jedva sam otpužio grlo i odlepio pljuvačkom zapečene usne. – Halo?

– Jebem ti mater, budalo.

– Uh...

– Što se ne javljaš, stoko glupava? – siktala je sa druge strane Gordana.

– Gordana, *what the fuck?*¹

– Šta, bre, *what the fuck?*² Ti si, bre, idealan kandidat da crkneš, tako sam u stanu i da niko ne zna, i da komšije provale tek kad počne leš da zaudara. Dozivam te satima već. Preko petnaest sati ne znam šta je sa tobom. Ja sam, bre, odgovorna za tebe dok si ovde. Ima da mi se javljaš!

– Još uvek znaš ovaj broj?

– Šest osam osam pet četiri dva. Dodali dvojku samo. Šta ti se desilo? – počela je malo da spušta loptu.

– Spavao sam – odgovorio sam. – Koliko je sati? U jebote, noć je!

– Skoro je ponoć. Da li ti shvataš koliko si spavao? Ceo dan. I to ceo dan onih koji ustaju normalno i doručkuju i trče i sva ta sranja po redu. Do tri mi je bilo svejedno. Od pet do osam sam već počela malo da se nerviram, a od deset da ludim.

– Pa što nisi došla ovde?

– Zašto? Zato što me bilo strah da te nađem mrtvog. Eto zato.

– Gordana, zentaro. *Shame on you.*³

¹ Engl.: Koji kurac?

² Engl.: isto

³ Engl.: Sram te bilo.